

אבילות בימי הספירה - שיעור 655

I. בעניני גילוח ותספורת

- (א) ל"ג בעומר שחל ביום ראשון בשנה זו יש מחלוקת אם מותרים לבני אשכנז להסתפר ביום הששי לכבוד שבת דעת המהרי"ל שהובא בכאר היטב (ת"ג - י) והאו"ז (ת"ג - ח) דאין מתירין דמאי שנא שבת זו משאר שבת בעומר אמנם הרמ"א (ת"ג - ז) התיר לכבוד שבת והמ"ב לא הגיה וכ"כ רב משה אבל אין ההיתר רק מכבוד שבת אלא גם שמסתפרים לכבוד ל"ג בעומר דנחשב כיו"ט (תורה והוראה 3 - עמוד 19) ומי שלא מסתפר כל"ג בעומר שחל ביום א' בערב שבת אינו נקרא מזולזל בכבוד שבת כי דעת המהרי"ל לאסור ביום הששי בשנה זו שחל שבועות ביום ד' וה' וג' ימי הגבלה מתחילין מיום א' אם מותר לגלח בערב שבת שהוא ראש חודש סיון עיין במג"א (ר"ס - ה) דתלוי אם חוששין לצואת ר"י החסיד אמנם רב משה (שס) כתב דאין להסתפר לכבוד שבת ועיין בשו"ת רבבות אפרים (ה - גל"ח)
- (ג) ל"ג בעומר שחל ביום ראשון עיין בהגהות החת"ם (ת"ג צסופו) דמותר לעשות בליל ששי חתונה
- (ד) למי שהתירו להסתפר בשביל פרנסה אין ענין שיהיה נשאר על פניו כמו שנקרא בלע"ז trim beard
- (ה) למי שנוהג דאין מסתפרין מפסח עד שבועות מותר להסתפר בראש חודש אייר וסיון (מג"א ת"ג - ה)
- (ו) יש דיעות בענין תגלחת הילדים בימי ספירה (נטעי גבריאל ס"ה - ה)
- (ז) מצוה לגלח זקנו כשחל ראש חודש אייר בע"ש למי שרגיל בכך כל ע"ש שכבוד שבת מצוה ולהחמיר שלא לגלח היא ביטול מצוה ולכאורה גם כל"ג בעומר אין להחמיר שלא לגלח או שלא להסתפר
- (ח) מי שלא יוכל לעבוד להרוויח כשלא יסתפר מותר להסתפר אמנם אם אין הפסד ברור דאסור (אג"מ ה - כ"ד - ט)
- (ט) מותר לחתן לגלח שערותיו וזקנו בכל שבעת ימי המשתה (יביע אומר ה - ל"ח) ואף מותר להקרואים להתתונה שאם לא יתגלחו לא יבואו
- (י) מתירים תספורת בחוה"מ אם מצטערו אבל בספירה מצטער אינו היתר (אג"מ 3 - ז"ו)
- (יא) אין להתיר למי שצריך ללכת לבית משפט (jury duty) לגלח עצמו כי הרבה הולכים כן בכל יום ויום (ד"ע)
- (יב) עיין באג"מ (ד - ק"צ) דלא נהגו איסור במקום הפסד בימי הספירה ובין המצרים אבל בשבוע שחל בו שאסור מדינא (תענית ב) אין להתיר
- (יג) עיין באג"מ יו"ד (3 - זף קל"ח) שהביא מחלוקת בין המחבר ורמ"א יו"ד (ש"ג - ה) אם אשה מותרת בנטילת שער אחר ז' ימי האבילות ואולי יודה הרמ"א שיש להקל בימי הספירה ובין המצרים כיון שהוא רק מנהג אבל ראוי להחמיר אם אינו נחוץ כל כך.
- (יד) ועוד יש מחלוקת אם מקצת הלילה ככולו שדעת הרמב"ן בספר תורת האדם (אבילות ע:) דככולו ודעת המהר"ם מרוטנבורג שאין לומר מקצת הלילה ככולו וכן פסק השו"ע (יו"ד ש"ה) והרדב"ז (ג - סק"ט) מתיר לימוד התורה ותשמיש המטה בליל ז' לאבילות משום דאנו אומרים מקצת הלילה ככולו במקום מצוה ומתירים ספק דרבנן אבל רחיצה אסור
- (טו) יש מקילין שלא להתענות החו"כ כל"ג בעומר דאין אומרים בהם תחנון ויש מחמירין (מ"ב תקע"ג - ז) ויש מחמירין שלא לעשות נישואין כל"ג בעומר (דברי יואל) עפ"י האר"י ז"ל שנישואין חמור מתספורת
- (טז) נטילת הצפרנים מותר בימי הספירה עיין בכף החיים (ת"ג - ט"ז) אבל בשבוע שחל בו יש מחלוקת הט"ז אוסר והמג"א מתיר ועיין במ"ב (תקנ"ב - כ)

II. ריקודין ומחולות ומוזיק בימים אלו

- (א) יש להחמיר גם לקטנים שהגיעו לחינוך שלא לשמוע מוזיק מאחר שאבילות דרבים הוא (אג"מ ד - כ"ח - ד) משמע דלשאינו הגיע לחינוך כגון בגן של תינוקות אין להחמיר
- (ב) נישואין שנעשה בערב ר"ח אייר או כל"ג בעומר מותר לעשות שבע ברכות בכלי זמך בשבעה ימי המשתה שהם עוד בימי האבילות והכל מותרים לילך שם שכיון שמותר לחתן ולכלה מותר לכל (אג"מ ה - קנ"ט ד"ה והנה) שאם קפץ וכנס אין עונשין אותו (שו"ע ת"ג - ה) ועיין באג"מ (3 - ז"ה ד"ה דצדק הריקודין)
- (ג) אסור ללמוד או ללמד בכלי זמר אם הוא רק להנאתו ואם הוא לפרנסתו מותר (אג"מ ג - פ"ז) וגם כשהוא בביתו לבדו ואינו גורם לשמחה אסור (אג"מ יו"ד 3 - קל"ז) אף שלא מפורש בפוסקים הקדמונים דמוזיק אסור מ"מ ק"ו הוא מריקוד ואסור לפרוץ גדר שהרי הוא כנדר והוי כאיסור דאורייתא (מנחת יצחק ה - קי"ח)
- (ד) שירה בפה על הווארט של חתן וכלה מותר (ספר בין פסח לשבועות בשם רש"ז אורבנך)

ה) **עיינ במג"א** (תל"ג - סק"ה) שכתב דנראה לי דכשידוכים אסור לעשות ריקודין ומחולות (ועיינ במג"א תקנ"ה - סק"ה) ועיינ במ"ב (תל"ג - סק"ג) דנהגו שלא לעשות ריקודין ומחולות של מצוה וכ"ש של רשות נריקוד הוא אם אחד או שנים רוקדים ומחול שרוקדים אנשים רבים ע"י סיבוב (בין פסח לשבועות זף רפ"ד בשם הגרש"ז אויערבאך) ומוזיק אסור אף שלא הוה מפורש בפוסקים הקדמונים משום שק"ו הוא מריקוד ומחול (ערוך השלחן תל"ג - 3)

ו) **אמנם היש"ש** (3"ק פ"ז - סימן ל"ז) כתב שסעודת בר מצוה הוא סעודת מצוה כיום שנכנס לחופה וכ"כ השירי כנסת הגדולה (תקנ"ה) שמותר להביא מנגנים בכלי שיר כיום המילה כ"כ השו"ת יחזה דעת (ו - ל"ד דף קע"ט) דלמילה ולפדיון הבן ולבר מצוה מותר ועיינ באג"מ (ה - קנ"ט וחלק 3 - 5"ה) דלא משמע כן ועיינ בשו"ת קרן לדוד (ק"ע) דמותר גם שבע ברכות בימי הספירה בריקודים (אג"מ 3 - 5"ה) וכ"כ השו"ת משנה הלכות (ו - ק"ט) דשבעת ימי המשתה דוחה איסור זה שאינו אלא ממנהגא

ז) **שמיעת שירה וניגונים המוקלטים בטייפ** אסור (יחזה דעת ו - ל"ד ואג"מ ה - סק"ו) וע"ע בשו"ת חלקת יעקב (ס"ז - ל"ז 3) שיש סברה גדולה להתיר הואיל ובשעה שגזרו לאסור הזמר לא היו כלים אלה בעולם ולא חלה עליהם גזירת חז"ל ורב ש.ז. ברוין היה מסופק בדבר

ח) **מותר אדם אחד לשיר בפה** בכל ענין ובפרט בדרך לימודו לעורר המחשבה כי בדרך כלל שירת אדם יחידי עשוי להפיג עצבונו ואינן גורם לצאת לריקודים (פסקי תשובות תל"ג - ל"ז 36)

ט) **לשמוע למוזיק שלא בכונה** (כמו telephone, store, car)

1. **עיינ בשערים מצויינים בהלכה** שהביא השלטי גבורים (פסקים ו) דאם שומע הכומרים שהם מנגנים לע"ז אם אינו מתכוין ליהנות ואינו צריך לה מותר ולא גרע נידן דידן מזה שכל שאינו נותן דעתו על זה מותר

2. **השו"ת הר צבי** (נסוף קכ"ה) כתב דהעיקר שלא ישב האבל בתוך המסוכים בהחופה אבל להכנס במקום שיש קול זמרה מותר שאינו נותן דעתו על הכלי זמר ועיינ בשו"ע (יו"ד 5"ה - ג) דמשמע דאין אסור לאבל לשמוע הכלי זמר בחופה כ"כ השו"ת שבט הלוי (3 - ר"ג)

3. **יש להחמיר** לקטנים שהגיעו לחינוך (אג"מ ד - כ"ה - ד) משמע לאינו הגיע לחינוך מותר

י) **music to awake or put to sleep - classical** שמעתי מרב פנחס שיינבערג שאין איסור בדבר שאין זה מוזיק של שמחה שאסר חז"ל ואולי משום שאין מביא לידי ריקודים ומחולות

יא) **music containing words** שמעתי מרב ש.ז. ברוין שאין איסור בדבר משום שלא נהוג איסור בזה בזמן המנהג ואולי גם הטייפ מותר וצ"ע

יב) **music for aerobics** טוב שלא לשמוע בימי הספירה

יג) **dancing classes** הריקודים שהנשים עושים בכל ימות השנה אסור לעשות בימי הספירה וגם אסור לעשות בפרהסיא כמו בחתונה כל השנה (כך שמעתי מרב מנשה קליין)

יד) **עיינ באג"מ** (ה - קנ"ט) (וחלק 3 - 5"ה) שהאיסור הוא רק על החתן וכלה לבד וכשהן מותרין ליכא ממילא שום איסור על המסדר קידושין והקרואים ומשמע שאף בעבר ונשא שרשאין הקרואים לשמות עמו דהא איתא בשו"ע (סעיף ה) שאם קפץ וכנס שאין עונשין אותו ואם יהיה אסור לילך אל הסעודות ולשמחו אין לך עונש גדול מזה. ממילא האיסור לשמוע מוזיק בספירה אינו כאבילות ורק איסור על שמיעת מוזיק האסורה ולא מוזיק הנעשה בהיתר וגם משמע שהוא איסור שהוא טפל לנישואין ואיסור קל.

טו) **אמר לי רב דוד פיינשטיין** דיכול לילך למקום שמנגנים כגון בר מצוה ווראט או anniversary party אם צריך להיות שם. אם המוזיק נעשה בהיתר ולא דוקא לנישואין וכן שמעתי מרב דוד Steiwurtzel ז"ל וע"ע באג"מ (3 - 5"ה) לענין תספורת לנישואין וברית מילה

טז) **אם החופה כיום** ל"ג בעומר והסעודה בליל ל"ד עיינ באג"מ אה"ע (ה - 2"ה) שרשאין לעשות אף בכלי שיר כדרך כל חתונות מאחר שנתחייבו בשמחה ובריקודים

יז) **סעודה בלא ריקודים** עיינ באג"מ אה"ע (ה - 5"ה) דאפשר דאין דברים אלו בכלל המנהג דאבילות בימי הספירה אך מסתברא אולי יש להחמיר כיון שהוא ענין שמחה אבל סעודת מצוה מותר ואולי אכילת עראי בלא סעודה יש להתיר אפילו בלא מצוה

יח) **בני אשכנז** להיות בשמחת בר מצוה של ספרדי בכלי זמר אפשר יש להתיר (אג"מ ה - קנ"ט)

יט) **מותר למסור ספר תורה** לבית הכנסת אף בריקודין ומחולות כנהוג ויש חולקין עיינ בפסקי תשובות שהביא האג"מ (3 - 5"ה) להתירא

III. **נשינו נהגו** לעשות מלאכה משקיעת החמה ואילך (כף החיים י"ג) וכן משמע מזה"ש (תל"ג - ט)

IV. **בענין יפוי הבית וקניית בגדים** עיינ בשיעור 387 (VI)

V. **העיקר של ימי הספירה** עיינ בשיעור 387 (VIII - X)

נפס לעלו נשאות אבי אורי ר' אלעזר ליפא בר' יעקב ארזבי ע"ה אלא אורח' האשה חלל בר' גרשון חנוך הפניק הכפן ע"ה